

Spis treści

Wykaz skrótów	9
Wstęp	13

CZĘŚĆ I

LEGISLACYJNE I INSTYTUCJONALNE DETERMINANTY OŚWIATOWE NA ŚLĄSKU CIESZYŃSKIM

Rozdział I. Najważniejsze państwowe i krajowe akty prawne dotyczące oświaty	29
Rozdział II. Instytucje oświatowe w ustawodawstwie austriackim i krajowym	37
Rozdział III. Szkolnictwo ludowe Śląska Cieszyńskiego	56
Nazewnictwo i typy szkół	56
Szkoly elementarne na Śląsku Cieszyńskim w ujęciu ilościowym	59
Rozdział IV. Struktury nadzoru oświatowego na Śląsku Austriackim	65
Rozdział V. Nauczyciele w świetle ustaw i rozporządzeń	68

CZEŚĆ II

**NAUCZYCIELE ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO
JAKO KATEGORIA SPOŁECZNO-ZAWODOWA**

Rozdział I.	Bakalarze, rektorzy i schulmani. Wprowadzenie w zagadnienie	91
Rozdział II.	Dydaktycy regionu – konteksty statystyczne	95
	Społeczność nauczycielska w latach 1805–1869	98
	Nauczyciele elementarni według statystyk z lat 1969–1918	104
	Liczba personelu szkolnego oraz dane dotyczące płci	106
	Dydaktycy a rodzaj szkoły – zajmowane stanowiska i pełnione funkcje zawodowe	112
	Posiadane uprawnienia i kwalifikacje	119
	Wyznanie religijne nauczycieli	124
	Wiek i staż pracy kadry szkolnej	125
	Uwarunkowania rodzinne oraz stosunek do służby wojskowej	129
	Pochodzenie i narodowość personelu	131
Rozdział III.	Nauczyciele placówek prywatnych	135
Rozdział IV.	Nauczycielki szkół Śląska Cieszyńskiego	149
	Droga zawodowa kobiet	149
	Nauczycielki prac ręcznych	167
Rozdział V.	Nauczyciele Śląska Cieszyńskiego na tle inteligencji lokalnej w XIX i na początku XX wieku	177

CZEŚĆ III

**ASPEKTY KSZTAŁCENIA I ROZWOJU ZAWODOWEGO
NAUCZYCIELI REGIONU**

Rozdział I.	Szkoły kształcenia zawodowego nauczycieli ludowych	195
	Preparandy	195
	Seminaria	201
Rozdział II.	Egzaminy kwalifikacyjne – potwierdzenie uprawnień do wykonywania zawodu	211
Rozdział III.	Dokształcanie kadry pedagogicznej placówek elementarnych	229

SPIIS TREŚCI

Kursy dokształcające	229
Konferencje nauczycielskie	235
Rozdział IV. Drogi awansu zawodowego personelu szkół ludowych	251
Rozdział V. Wynagrodzenie oraz warunki pracy	260
Pensje nauczycielskie	260
Emerytury	277
Warunki pracy i wynikające z nich choroby zawodowe	284

CZĘŚĆ IV

BLASKI I CIENIE ZAWODU, STYMULATORY I INHIBITORY CZYLI WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE PRZYGOTOWANIE WARSZTATU PRACY

Rozdział I. Inspiracje pedagogiczne – praktyczna realizacja założeń	293
Idee, nurty, koncepcje	294
Metody pedagogiczne	305
Plany nauki	318
Realizacja programów nauczania	327
Rozdział II. Materialne płaszczyzny pracy, czyli zewnętrzne instrumentarium nauczyciela	333
Podręczniki	333
Literatura metodyczna jako wzorzec i punkt odniesienia	350
Pomoce szkolne i wyposażenie sal lekcyjnych	356
Biblioteki szkolne	362
Rozdział III. Model/wzór nauczyciela i jego dodatkowe powinności zawodowe	370
Funkcja związana z nauczaniem religii	372
Misja wychowawcza	376
Posłannictwo społeczne	383
Zadania instruktorskie (praktyczno-instruktażowe)	385
Poselstwo higieniczne i prozdrowotne	388
Zobowiązania sprawozdawcze	392
Rozdział IV. Nadzór pedagogiczny i merytoryczna ocena nauczycieli	396
Oceny wystawiane nauczycielom przez nadzorców – duchownych	397

SPIS TREŚCI

Inspektorzy sprawujący pieczę nad oświatą monarchii	400
Ocena personelu szkolnego po 1869 roku	405
Nagrody i kary	411
Postscriptum	414
Tabele	433
Summary	451
Zusammenfassung	454
Shrnutí	457
Bibliografia	461
Indeks osobowy	483
Ilustracje	497